

מסורת הש"ס

כסוי הדם פרק ששי חולין

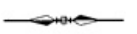
פ.ח.

עין משפט
נר מצוה

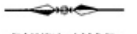
ל"א א מ"י פ"י מהלכות
שאר אבות הנימאה
הלכה ד'
ב (מ"י) פ"י מהלכות
טומאה מה הלכה ג'
ג ד ה מ"י פ"י
מהלכות חמישה הלכה
י"א י"ב פ"ג ע"ג מה
טומאה י"ד פ"ג מה ספיק
ג"ג

ענין רש"י

שיטה מקובצת
ל"א כמו אפי' אמת היום
בדבורה: ל"ב ויחיה בפי' כ'
דכבורות סבתה הפוכה.
י"ב ע"י חוס' מנותח ד'
יא ע"ב:

רבינו גרשום

ואלו ואלו אין מטמאין
דטבול יום פוסל ואינו
מטמא בין תרומה ובין
קדש ושא"ל המטמאין בין
קלין כ"י כלומר בין שרץ
ובין מה מטמאין היוצאין
ממנו כמשקין הנוגע
בהן ואלו חלה
כיצד שרץ שנגע במשקין
משקים חלה שהוא אב
הטומאה ומשקים חלה
לטומאה ומשקי' הנוגע
במה אצ"פ שהמת אבי
אבות הטומאה המשקים
אינו אלא חלה חרץ
מן המשקין שהוא אב
הטומאה כלומר שכבת
זרעו: ושעל אפסיו.
אפי' שחיטה. ובלבנה
ובמנופה שכתשן כלומר
לבויה ששישין מן עפר
מנופה של כלי חרס: איכא
כנייהו צריך ולא צריך
לרישא יפה לכבות כיון
דמיפרכא מעצמה לסיפא
דא' כל שהיוצא צריך
לכתשו אין מטמאין בו והאי
כל כמה דלא מייפסא צריך
לכתשו קריין ביה ואין
מטמאין. ושחיקת חרשין
כלומר כלי חרש וחרסית
עפר לבן ומעורה באבנים
דקין ומורסן רע מסוכין:

ואלו ואלו אין מטמאין. דלא גזור בהו רבנן טומאה: ואלו ואלו
תחלה. שאפילו שני מטמאין משקין להיות תחלה כדמנן (לעיל דף לז.)
כל הפוסל את התרומה דהיינו שני מטמאין משקין ועושה אותן תחלה.
חוץ מן הטבול יום: תחלה. ראשון לטמא שני והשני שלישי:

ואלו ואלו אין מטמאין ושאר כל הטמאין
בין קלין בין חמורין משקין היוצאין מהן
כמשקה הנוגע בהן ואלו ואלו תחלה חרץ
מן המשקה שהוא אב הטומאה מאי קלין
ומאי חמורין מאי לאו קלין שרץ וזב
וחמורין מה? לא קלין שרץ וחמורין כי מאי
שאנא זב דגורו ביה רבנן ומאי זבא מת
דלא גורו ביה רבנן זב דלא בדילי אינשי
מיניה גורו ביה רבנן? מת בדילי אינשי
מיניה לא גורו ביה רבנן: דם הניתו ושעל
הסכין [וכו']! תנו רבנן וכסוהו מלמד שדם
הניתו ושעל הסכין חייב לכסותו אמר רבי
יהודה אימתי בומן שאין שם דם אלא הוא
אבל יש שם דם שלא הוא פטור מלכסות
תניא אידך וכסוהו מלמד שכל דמו חייב
לכסות וכסוהו אמרו דם הניתו ושעל אנפיים
חייב לכסות אמר רבן שמעון בן גמליאל
במה דברים אמורים שלא כסה דם הנפש
אבל כסה דם הנפש פטור מלכסות במאי קא
מיפלגי רבנן סברי דמו כל דמו ר' יהודה
סבר דמו ואפילו מקצת דמו ורשב"ג סבר דמו
המיוחד: מתני' במה מכסין ובמה אין
מכסין? מכסין בזבל הדק ובחול הדק בסיד
ובחרסית ובלבנה ובגם הגם שכתשן אבל
אין מכסין לא בזבל הגם ולא בחול הגם ולא
בלבנה ובמנופה שלא כתשן ולא יכפה עליו
את הכלל כלל אמר רשב"ג: דרב שמגדל בו
צמחים מכסין בו ושאינו מגדל צמחים אין
מכסין בו: גמ' היכי דמי חול הדק אמר
רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל שאין
היוצא צריך לכתשו ואיכא דמתני לה אסיפא
אבל אין מכסין לא בזבל הגם ולא בחול הגם
היכי דמי חול הגם אמר רבה בר בר חנה
אמר ר' יוחנן כל שהיוצא צריך לכתשו מאי
בינייהו איכא בינייהו דצריך ולא צריך
דמיפריך איפרכי: תנו רבנן וכסוהו כול
יכסו באבנים או יכפה עליו את הכלי
תלמוד לומר בעפר ואין לי אלא עפר
מנין לרבות זבל הדק וחול הדק והשחיקת
אבנים ושחיקת חרסית ונעורת פשתן דקה
ונסורת

ואלו ואלו אין מטמאין. דלא גזור בהו רבנן טומאה: ואלו ואלו
תחלה. שאפילו שני מטמאין משקין להיות תחלה כדמנן (לעיל דף לז.)
כל הפוסל את התרומה דהיינו שני מטמאין משקין ועושה אותן תחלה.
חוץ מן הטבול יום: תחלה. ראשון לטמא שני והשני שלישי:
חוץ משקפה שהוא אב הטומאה.
כגון שלש מעיינות הזב המניין בנס'
נהה בפרק דם הגדה (דף נד:) שהן אב
הטומאה לטמא אדם ולגיס וזבו
ורוקו ומימי רגליו ושכנת זרעו של כל
אדם דלפינן מרוק דכתיב (ויקרא טו)
וי ירוק הזב מה רוק שהוא מתענג
ומתאסף יחד ואחר כך יולא אף כל
שהוא מתענג ויולא ומשקין אחרים
יוולאין ממנו שאינם אב הטומאה לפי
שאינם מתענגים ויוולאין כרוק ואלו
הן דמעת עינו דם מגפתו וחלב
האשה: (ש"ע). כגון מימי רגליו של
שרץ הנמצאים שגלפומים שלו: הכי
גרסינן מאי לאו קלין שרץ וזב וחמורין
מס. מת תמור הוא שהוא אבי אבות
הטומאה: לא קלין שרץ וחמורין זב.
אבל משקה המת טהורים חוץ מדמו
שהוא מטמא מן המורה דכתיב
(במדבר ו) על נפש מת: מאי טעם זב
דגורו רבנן. מיהא טומאה מתחלה?
במשקין שאינן אב הטומאה ומעיינות
ומאי טעם מת דלא גזור: זב. לפי
שהוא מי לא בדילי אינשי מיניה ועוד
שאינו ניכר לכל: אמר רבי יהודה
כו'. לקמיה מפרש טעמיה: אנפיים.
ותלי בית השחיטה. ולשון אנפיים כמו
אנפיה המים? גזומיה: אבל כסה
דם הנפש כו'. ושגם מחלוקת הן רבנן
סברי כוליה בעי כסוי ולרבי יהודה
אפילו דם הנפש לא בעי כסוי אלא
מקאמו דקדמני דדם הניתו פטור
מלכסות ואפילו הוא דם הנפש ובלגד
שיהא שם דם אחר ולרבן שמעון בן
גמליאל דם הנפש כוליה בעי כסוי:
רבנן סברי דמו כל דמו. משמע:
מתני' חרסית. חרסית. שחיקת חרסית:
מנופה. שעל פי חרסית: גמ' איכא
בינייהו דלרבי ולא לרבי. ללשנה
קמא דלמר אין לרבי קרי חול
הדק ומותר האי נמי בכלל אין לרבי
הוא ומותר? חול הדק עליו ומותר
וללשנה מתרא דקרי חול הגם ואסור
כל שצריך לכתשו האי נמי בכלל
לרבי לכתשו הוא וחול הגם שמו
ואסור: דמיפריך איפרכי. ניד:
נעורה. אריט' א"א שמעתי מן הפשתן:
נסורת

גליון הש"ס

רש"י היה איכא בינייהו
ובו חול הדק. עין ש"ת
ה"י סוף פ"ג:

הנהגות הב"ה

(6) תוס' ד"ה ורבי יהודה
וכו' לכן תראה. נ"ב עין
בפרק שור שנגע דף מ'
וה' חוק הטהור דף ס"ו:
(7) מ"ד א"ל ש"ה ואפי'
מקלף ש"ה דלפני ביה
רבי אלעזר:

לפרש היינו דוקא במשנה אבל דברייתא לא דכלל הספרים גרסינן בסוף חלוין (ע"יזון פ"ג): כל מקום שאמר רבי יהודה במשנתו אימתי
וכו' ואומר ר"ת דהכא הלכה כרבי יהודה דמתניתין כוונתה אחיה דלע"ג דברייתא על כרחך בא לחלוק במתניתין אחת לפרש ומיהו למי
בר חמא (ורב הקדא) משמע בזה בורר (פסחין דף נה.) דלפ' במשנה היו אימתי לחלוק היכא דמוכח והכא מוכח כיון דברייתא בהדיא פליגי
רבנן ולרבי ירמיה ב"ק דף ו': וס' ד"ה (אמר) הו' לחלוק לע"ג. דלא מוכח גבי ספינה דמשני הא רבי יהודה והא רבנן והא רבנן והא
משנה במסכת חלה (פ"ג מ"ג) ו"ס דגרסי דברייתא קמייתא וכסוהו מלמד שדם הניתו ושעל אנפיים חייב לכסות אמר רבי יהודה כי תניא
אידך וכסוהו מלמד שכל דמו חייב לכסות מלאן אמרו כו' רשב"ג אמר כו' ולפי גירסא זו יכול להיות דברייתא בזה לפרש והא דקאמר
ורבנן סברי אדרבנן דרשב"ג קאי: ורבי יהודה סבר דמו ואפילו טבא דמו. מינה דנפיק דכבורות (דף ג.) סבתה הפוכה ו' דרבנן
סברי כבור אפילו מקצת כבור כתיב כל עד דאיכא כוליה ורבי יהודה סבר כבור כוליה כבור כתיב כל דלפילו כל דהו ואומר ר"ת דהכא
הו כמו האם דמשמע קא"ר יהודה דמו מקצת דמו דר"ו' דדמי אחא לאפוקי ממשמעותיה דדם כלאמרין האם
כתב כל דלפילו כל דהו וקשה לפירושו דהא לעיל קאמר רבי יהודה דמו לחלק ועוד לפי מה שפוסק ר"ת הכא כרבי יהודה קשה
הלכתא אהלכתא דלאמרין דכבורות (ס): לית דחס להא דרבי יהודה דלמר שופית עובד כוכבים חייב דכבורה (א) לכן נראה שאין
לדמות הדרכות אלא מה שהש"ס מדמה כי היא דבטולה מקצת בתולים דממנה צריך לחלמה נזנית (במנופה ו'): לפלוגתא דמקצת כקף
כלל כסף דהו ענין אחד דכשנתמעטו בתוליה ונשארו מקצתן כאילו נשארו כולן וכן כסף אשה כנזונה כשנשארה מקצתה יש לה
מזונות כאלו נשארה כולה אלא שה (א) מקצתה שם דלפניו רבי אלעזר רבי יוחנן? ופלוגתא דרבי יהודה בן בתירה ורבנן בכל נפשי ומש
ולא חיי משמט? והמשה בקר ולא המשה חלף בקר? אין לדמותה יחד ועוד יש למחך דלא תקשה דרבי יהודה אדרבי יהודה דכבורות דהתם
דווקא משמע ליה כבור כוליה כבור דקרא מקתמא משמע דסתם כהמות דכולה דישאל דבהמת ישראל אי' משום דכתיב כל כבור
בישראל משמע כוליה דישאל דלאמר בפרק מלות חלילה (יבמות דף קב.) בישראל עד שיהא אביו ואמו מישראל:

חרסית. פי' בקוטרם כמנוחה (ב"ק דף טז.) לננה כחושא ור"א לומר כן דהכא כתיב תרייהו וכאן פי' בקוטרם חרסית שחיקת חרסין
ובג עז קשה דברייתא בגמרא כתיב תרווייהו: כל דבר המגדל צמחים כו'. לאו לפלוגי אחא אלא לעשות כלל לדבר ואם
תאמר והא חרסית אין מגדל צמחים כדמשמע במנוחה (ס) דלאמר סימנא כי חרסית דליכא הגאה מינה ואומר ר"ת דלעולם מגדל וליכא
הגאה מינה דקאמר היינו שאינו מוציאה כרי נפילה ואין רחיה מן המרדש לנדקאמר אס חרסית היא פירושה רזין דהא קאמר נמי ואם זונתא
היא פירושה שמיים וזונתא לאו בר זרעיה היא דקאמרין כללו עיבדין (פסחים דף מ:.) אלא כעין חרסית וכעין זונתא קאמר:
שחיקת

